

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Львівського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, професор

Роман БЛАГУТА

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Соломії ВАСИЛЬЄВОЇ на тему
«Інноваційні підходи у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»**

Кафедра соціально-поведінкових, гуманітарних наук та економічної безпеки Інституту управління, психології та безпеки Львівського державного університету внутрішніх справ, заслухавши на розширеному засіданні публічну презентацію наукових результатів дисертації Соломії ВАСИЛЬЄВОЇ на тему «Інноваційні підходи у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств», а також оцінку рецензентів та учасників фахового семінару, проведеного 01 квітня 2024 року, констатує наступне:

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що COVID-19, наслідки якого ще відчутні, та воєнні дії суттєво змінили фінансово-господарську діяльність українських підприємств, суттєво загостривши питання ресурсного забезпечення, зокрема фінансового. Збитковість, гальмування економічних процесів у національній економіці, обмеженість у зовнішньоекономічній діяльності тощо знизили інвестиційну активність підприємств, а відтак сформували підстави для припинення ними діяльності, що із врахуванням масштабності провокує погіршення безпекової ситуації як на мікро- так і на макрорівні. Існуюча на сьогодні практика забезпечення економічної безпеки підприємства не демонструє приділення належної уваги питанням інвестиційної безпеки, оскільки орієнтована на авторитарне управління із жорстким дотриманням режиму реагування на типові ризики й загрози, що за високої динаміки умов функціонування й зрушень в пріоритетності впливу окремих факторів не забезпечує необхідний рівень

результативності безпекової діяльності. Поточна ситуація актуалізує завдання не лише щодо формування теоретико-методичних засад забезпечення інвестиційної безпеки в умовах кожного підприємства, а й розроблення та впровадження інноваційних підходів, які б забезпечили зміни в активності суб'єктів безпеки задля зменшення інвестиційних ризиків та сприяння протидії загрозам, визначенню й створенню безпекової основи для використання нових можливостей у взаємодії із об'єктами та суб'єктами інвестиційного процесу.

Дисертацію виконано згідно з планами наукових досліджень Львівського державного університету внутрішніх справ (м. Львів, Україна) в рамках науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт за темою: «Економічна безпека соціально-економічних систем: проблеми теорії та практики» (номер державної реєстрації 0121U112498), в межах якої здобувачка розробила науково-практичний підхід до формування інноваційно-орієнтованої системи інвестиційної безпеки підприємства.

Метою дисертаційного дослідження є наукове обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо формування інноваційних підходів у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств.

Для досягнення поставленої мети забезпечено вирішенням таких завдань:

- запропонувати теоретичний підхід до формування системи інвестиційної безпеки підприємства;
- сформулювати концептуальні засади забезпечення інвестиційної безпеки підприємств;
- створити теоретико-методичне підґрунтя формування й розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства;
- розробити технологію оцінювання інвестиційної безпеки підприємства;
- розробити адаптаційну модель забезпечення інвестиційної безпеки підприємства;
- побудувати організаційно-економічний механізм забезпечення інвестиційної безпеки підприємства;
- розробити науково-практичний підхід до формування інноваційно-орієнтованої системи інвестиційної безпеки підприємства.

Об'єкт дослідження – процес формування інноваційних підходів у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств.

Предмет дослідження – теоретико-методичні, наукові та прикладні положення формування інноваційних підходів у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств.

Методологічна основа дослідження. В основу методології дисертаційної роботи покладено системний підхід, у межах якого застосовано такі методи: *індукції та дедукції, порівняння і систематизації* – при

дослідженні сутнісних характеристик та еволюції базових понять дисертаційної роботи; *аналізу та синтезу* – для характеристики інвестиційної активності підприємств; *непараметричні статистичні* – для встановлення детермінантів забезпечення інвестиційної безпеки підприємств машинобудівної та харчової промисловості; *анкетування та експертного аналізу* – для визначення переліку ключових загроз інвестиційній безпеці підприємств; *моделювання* – для розробки мультиплощинної моделі інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства та механізму інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства; *діаграмного проектування інформаційних систем* – для розробки діаграми потоку даних та функціонально-структурної діаграми інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства; *функціонального моделювання IDEF3* – для моделювання процедури вибору одного із варіантів адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємства; *морфологічного аналізу* – для уточнення понятійно-категоріального апарату за проблемою; *графічний* – під час наочного подання теоретичного та методичного матеріалу; *абстрактно-логічний* – задля теоретичних узагальнень і формулювання висновків дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в узагальненні і обґрунтуванні науково-теоретичних засад та формуванні інноваційних підходів у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств. У процесі дослідження одержано такі найсуттєвіші результати:

удосконалено:

– науково-практичний підхід до формування інноваційно-орієнтованої системи інвестиційної безпеки підприємства, який, порівняно із відомими, передбачає впровадження інновацій в усі її складові на засадах розвитку креативного середовища, що покращує мотивування креативно активних співробітників до генерування ідей для пошуку нових варіантів вирішення нетипових і складно досліджуваних проблем в умовах обмеженої інформативності;

– концептуальні засади забезпечення інвестиційної безпеки підприємств, які відрізняються уточненим змістом таких понять як: «інвестиційна безпека держави», «інвестиційний ризик», «загроза інвестиційній безпеці», «інвестиційна привабливість», «інвестиційний потенціал» та міжрівневими зв'язками, що в сукупності уточнює сферу активності суб'єктів безпеки щодо процесів залучення інвестора, отримання позикових інвестицій, самофінансування та здійснення зовнішнього інвестування задля підтримання необхідного рівня інвестиційної безпеки;

– організаційно-економічний механізм забезпечення інвестиційної безпеки підприємства, який, на відміну від відомих, передбачає попередження

та ліквідацію загроз стосовно інвестиційної діяльності підприємства на основі застосування сформованих організаційної та економічної складових та деталізації процесу створення й функціонування такого механізму, реалізація якого спрямована на підтримку, покращення та досягнення необхідного для розвитку підприємства рівня інвестиційної безпеки;

– адаптаційну модель забезпечення інвестиційної безпеки підприємства, яка, на відміну від відомих, реалізована шляхом уточнення змісту відповідних складових понятійно-категоріального апарату («адаптація», «адаптивність», «адаптивне управління») із врахуванням специфіки забезпечення інвестиційної безпеки підприємства та застосування методу функціонального моделювання IDEF3 для візуалізації процедури вибору одного із видів адаптивного управління (реактивного або ініціативного), що в цілому дає змогу суб'єктам безпеки гнучко реагувати на випередження зміни інвестиційного клімату в країні та внутрішніх інвестиційних процесів;

набули подальшого розвитку:

– теоретичний підхід до формування системи інвестиційної безпеки підприємства, у рамках якого, на відміну від інших, структуровано її складові з урахуванням трьох груп об'єктів безпеки (інвестиційні ресурси; інвестори (потенційні та реальні); інші підприємства як об'єкт інвестування) та узгодженості взаємодії між внутрішніми та зовнішніми суб'єктами безпеки, що створює необхідне передумови для забезпечення її ефективності;

– теоретико-методичне підґрунтя формування й розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства, яке відрізняється від наявних застосуванням методу діаграмного проектування інформаційних систем, що дозволяє будувати діаграму потоку даних та функціонально-структурну діаграму із подальшим створенням мультиплощинної моделі та механізму інформаційно-аналітичного забезпечення, які в сукупності забезпечують високу деталізацію процесів, умов та засад задоволення інформаційних потреб суб'єктів безпеки та інших учасників інвестиційної діяльності;

– технологія оцінювання інвестиційної безпеки підприємства, яка відрізняється від існуючих можливістю використання інформаційної бази, котра формується за результатами оцінювання інвестиційної привабливості, інвестиційного потенціалу та моделювання впливу ключових зовнішніх і внутрішніх загроз, що дозволяє максимально раціонально визначати й ресурсно підтримувати активність суб'єктів безпеки.

Практичне значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо застосування інноваційних підходів у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств. Теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації та інші результати наукових досліджень, викладені в

дисертаційній роботі, були безпосередньо використані підприємствами, зокрема: ПП «Гرادієнт ПлюсБуд» в частині запропонованого науково-практичного підходу до формування інноваційно-орієнтованої системи інвестиційної безпеки підприємства, який взято за основу при здійсненні трансформацій у безпековій діяльності, виходячи із актуальності гнучкішого реагування на нестабільність інвестиційного клімату в національній економіці (довідка від 12.02.2024 р. № 21/2024); ТзОВ «ВІФА Проект Буд» відповідно до розробленого організаційно-економічного механізму забезпечення інвестиційної безпеки підприємства у встановлені терміни були здійснені необхідні зміни в організаційній структурі служби безпеки та її ресурсному забезпеченні (довідка від 21.02.2024 р. № 09/01).

Наукові розробки та теоретичні узагальнення дисертаційної роботи впроваджені в освітній процес та наукову діяльність, зокрема:

– під час викладання навчальних дисциплін «Основи безпекознавства», «Фінансова безпека» та «Бюджетно-податкова безпека», у процесі підготовки навчально-методичних і дидактичних матеріалів, а також рекомендовані до вивчення під час самостійної роботи здобувачів вищої освіти (акт впровадження в освітній процес Львівського державного університету внутрішніх справ від 02.01.2024 р. № 04);

– для проведення подальших наукових досліджень з проблем: формування теоретичного базису забезпечення інвестиційної безпеки підприємства; розроблення комплексної теоретичної моделі системи інвестиційної безпеки підприємства; обґрунтування концептуальних засад забезпечення інвестиційної безпеки підприємства; розроблення методичних засад формування й розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства; розроблення технології оцінювання інвестиційної безпеки підприємства; створення адаптаційної моделі забезпечення інвестиційної безпеки підприємства; розроблення організаційно-економічного механізму забезпечення інвестиційної безпеки підприємства (акт впровадження у наукову діяльність Львівського державного університету внутрішніх справ від 04.01.2024 р. № 3).

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (309 найменувань на 29 сторінках) і 4 додатків, розміщених на 27 сторінках. Загальний обсяг наукової роботи становить 261 сторінку, з яких основний текст – 190 сторінок, які містять 15 таблиць і 48 рисунків.

Особистий внесок здобувачки. Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, є результатом самостійного

дослідження здобувачки. Внесок авторки у праці, опубліковані у співавторстві, зазначений у списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертації доповідалися та обговорювалися на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: IV Міжнародній науковій конференції «Наукові дослідження: парадигма, інноваційного розвитку» (м. Прага, Чехія, 27 листопада 2020 р.); Всеукраїнській науковій конференції «Механізм функціонування громадянського суспільства (осінні читання)» (м. Львів, 19 листопада 2021 р.); International conference on economics, accounting and finance-2021 «Scientific center of innovative researches» (м. Таллінн, Естонія, 05 листопада 2021 р.); IX Всеукраїнській науково-практичній конференції «Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» (м. Львів, 20–22 травня 2022 р.); Всеукраїнській науковій конференції здобувачів вищої освіти «Механізм функціонування громадянського суспільства в умовах війни (осінні читання)» (м. Львів, 18 листопада 2022 р.); VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Формування стратегії соціально-економічного розвитку підприємницьких структур в Україні» (м. Львів, 24–26 листопада 2022 р.); XII Міжнародній науково-практичній конференції «Modern research in world science» (м. Львів, 26–28 лютого 2023 р.); Міжвузівській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Соціально-економічний розвиток і безпека України: стан та перспективи» (м. Львів, 23 березня 2023 р.); X Всеукраїнській науково-практичній конференції «Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» (м. Львів, 25–27 травня 2023 р.); XXXVII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (м. Ольборг, Данія, 07 жовтня 2023 р.); IX Всеукраїнській науково-практичній конференції «Формування стратегії соціально-економічного розвитку підприємницьких структур в Україні» (м. Львів, 23–25 листопада 2023 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 16 наукових праць: 5 із них – у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України категорії «Б», 11 тез доповідей за результатами участі у конференціях.

Праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Васильєва С. М. Теоретичні засади забезпечення інвестиційної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 9. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/564/571>. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.9.39>.

2. Васильєва С. М. Аналіз сутності системи інвестиційної безпеки підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Вип. 3 (03). С. 3–7. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/94/88>. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-1>.

3. Мельник С. І., Васильєва С. М. Інформаційне підґрунтя забезпечення інвестиційної безпеки машинобудівних підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2023. Вип. 2 (39). С. 41–46. URL: http://www.easterneurope-bm.in.ua/journal/39_2023/9.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.39-7>.

Особистий внесок здобувачки: охарактеризовано інформаційне підґрунтя для подальшого розроблення адекватних й результативних заходів зі сторони суб'єктів безпеки.

4. Васильєва С. М. Дослідження характеризуючих структурних елементів інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. Вип. 12 (26). С. 181–188. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6706/6741>. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12\(26\)-181-188](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12(26)-181-188).

5. Мельник С. І., Васильєва С. М. Характеристика адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємства. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. Вип. 1 (29). С. 500–507. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/8465>. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1\(29\)-500-507](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1(29)-500-507)

Особистий внесок здобувачки: визначено основні завдання й функції адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємства.

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Мельник С. І., Васильєва С. М. Сутність інвестиційної безпеки підприємства. *Наукові дослідження: парадигма, інноваційного розвитку: матер. IV міжнар. наук. конф. (м. Прага, Чехія, 27 листопада 2020 р.)*. Прага: ГО МНЦРНТ, 2020. С. 28–31.

Особистий внесок здобувачки: виділено основні рівні інвестиційної діяльності.

7. Васильєва С. М. Деструктивний вплив явищ і процесів при реалізації інвестиційної безпеки підприємств. *Механізм функціонування громадянського суспільства (осінні читання): матер. Всеукр. наук. конф. (м. Львів, 19 листопада 2021 р.)*. Львів: ЛьвДУВС, 2021, С. 51–53.

8. Melnyk S.I., Vasylieva S.M. The essence and place of investment security in the system of economic security. Scientific center of innovative researches. *International conference on economics, accounting and finance-2021*. URL: <https://conf.scnchub.com/index.php/ICEAF/ICEAF-2021/paper/view/302>.

Особистий внесок здобувачки: проаналізовано різні нормативні акти щодо сутності інвестиційної безпеки.

9. Васильєва С. М. Сучасні підходи у розумінні інвестиційної безпеки підприємств. *Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення*: матер. Всеукр. наук.-прак. конф. (м. Львів, 20–22 травня 2022 р.). Львів: УАД, 2022. С. 119–122.

10. Васильєва С. М. Пріоритети в забезпеченні інвестиційної безпеки підприємства. *Механізм функціонування громадянського суспільства в умовах війни (осінні читання)*: матер. Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти (м. Львів, 18 листопада 2022 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2022. С. 50–52.

11. Васильєва С. М. Пріоритетність формування системи інвестиційної безпеки підприємства. *Формування стратегії соціально-економічного розвитку підприємницьких структур в Україні*: матер. VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 24–26 листопада 2022 р.). Львів: УАД, 2022. С. 24–26.

12. Васильєва С. М. Загрози інвестиційній безпеці підприємства: теоретичні засади визначення. *Modern research in world science*: матер. XII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 26–28 лютого 2023 р.). Львів, 2023. С. 810–813.

13. Васильєва С. М. Інвестиційний потенціал як об'єкт в процесі забезпечення інвестиційної безпеки підприємства. *Соціально-економічний розвиток і безпека України: стан та перспективи*: матер. міжвузів. наук.-прак. конф. здобув. вищої освіти і молодих вчених. (м. Львів, 23 березня 2023 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2023. С. 23–25.

14. Мельник С. І., Васильєва С. М. Інвестиційна безпека підприємств: інформаційна основа забезпечення. *Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи вирішення*: матер. X Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 25–27 травня 2023 р.). Львів: УАД, 2023. С. 61–63.

Особистий внесок здобувачки: розглянуто абсолютні та відносні показники, що визначають динаміку капітальних інвестицій в Україні.

15. Васильєва С. М. Основні аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної безпеки підприємства. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матер. XXXVII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ольборг (Данія) 07 жовтня 2023 р.). Київ: ГО «ВАДНД», 2023. С. 234–236.

16. Васильєва С. М. Сутність адаптивного підходу до забезпечення інвестиційної безпеки підприємства. *Формування стратегії соціально-економічного розвитку підприємницьких структур в Україні*: матер. IX Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 23–25 листопада 2023 р.). Львів: УАД, 2023. С. 37–38.

З огляду на викладене, можна резюмувати, що дисертація Соломії **ВАСИЛЬЄВОЇ** на тему «Інноваційні підходи у забезпеченні інвестиційної

безпеки підприємств», подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»:

1) містить елементи наукової новизни, а її результати мають теоретичне і практичне значення для вітчизняної економічної науки та безпекознавства;

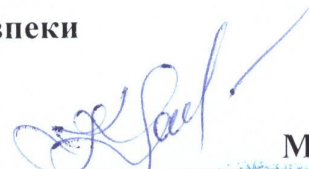
2) виконана дисертанткою самостійно, отримані теоретичні висновки і результати демонструють особисті дослідження авторки;

3) відображена в 16-ти публікаціях, зокрема: п'яти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також у 11-и тезах доповідей на науково-практичних заходах, що демонструє повноту попереднього оприлюднення результатів дослідження;

4) відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а також положенням міждисциплінарної освітньо-наукової програми «Економічна безпека соціально-економічних систем» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – за спеціальностями 073 «Менеджмент», 051 «Економіка» у Львівському державному університеті внутрішніх справ;

5) рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Головуюча на засіданні кафедри:
завідувач кафедри соціально-поведінкових,
гуманітарних наук та економічної безпеки
Інституту управління, психології та безпеки
Львівського державного
університету внутрішніх справ
доктор економічних наук, професор

Марта КОПИТКО

